

навчання: наук.-метод. зб. – К. : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. – Вип. 37. – С. 86 – 90.

4. Фіцула, М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с. (Серія «Альма-матер»).

Іванов О.К.,

заслужений працівник культури України,
професор кафедри музичного мистецтва
ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ОСОБИСТІСНІ ЯКОСТІ ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ

У наш час якість підготовки фахівця у ВНЗ є найактуальнішою проблемою освіти. Професійна компетентність фахівця характеризується як «інтегральна характеристика ділових і особистісних якостей, що віддзеркалюють рівень знань, навичок, досвіду, достатніх для здійснення обраної діяльності» [7].

Якісні і кількісні зміни цінностей сучасного суспільства вимагають коригування підходів до підготовки педагогічних кадрів. Сьогодення вимагає від учителя здатності проектувати власну діяльність, працювати в команді, діяти в нестандартних ситуаціях, бути мобільним, інформаційно і комунікативно компетентним, володіти не лише предметними, а й особистісними атрибутами професіоналізму, розвиватися у процесі музично-педагогічної діяльності. Відповідати цим вимогам може лише здатна до творчої діяльності особистість. Творчий підхід до професійної діяльності є найважливішою умовою формування професійної компетентності фахівця у галузі культури і мистецтва.

Становлення фахівця як професійно компетентної особистості відбувається саме у студентському віці, що є періодом активного формування внутрішньої потреби особистості співвіднести власні прагнення з інтересами суспільства. У цьому контексті особливого значення набуває управління професійним розвитком майбутнього педагога з метою спрямувати його в заданому напрямі.

Основним пріоритетом професійної підготовки є цілеспрямоване, систематичне і результативне сприяння у становленні креативної особистості з метою її максимального розвитку і підготовки до виконання основних соціальних функцій. Необхідно, щоб студент був здатний адекватно оцінювати свої реальні та потенційні можливості, був готовий до професійного самовизначення, самоствердження та самореалізації, прагнув продуктивно використовувати свої знання та вміння, робити ціннісний вибір. Науковцями

встановлена пряма взаємодія професійних знань і навичок і такими рисами особистості як схильність до самоактуалізації, швидкість мовлення, імпульсивність, незалежність суджень, оригінальність, широта інтересів тощо.

Між тим, у галузі музичної освіти, педагоги приділяють мало уваги формуванню професійно важливих особистісних якостей студента. Випускник ВНЗ культури і мистецтв, окрім ґрунтовних знань і навичок з музично-педагогічної діяльності, повинен мати сформовані особистісні якості: наявність педагогічної позиції, навичок музично-педагогічного спілкування, а також соціально цінних установок – відповідальність, працьовитість, громадська активність, розвинуті морально-вольові риси та інші важливі складові особистості професійно компетентного фахівця.

Вивченню проблем виховання особистісних якостей фахівця у процесі професійної підготовки приділяли увагу науковці і педагоги І. Д. Бех, О. Я. Ростоцький, О. П. Рудницька, Г. М. Падалка та ін.

У праці «Соціологія культури» Іонін Л.Г. стверджує, що «соціальні зміни свідчать про те, що культура прогресивним чином бере на себе функції рушійної сили суспільних змін і розвитку». [2] Інтерпретація феномена музики у якості культурного явища підтверджує, що музика сприяє становленню конкретних форм соціального спілкування. Йдеться про вельми специфічну функцію музики – соціально-комунікативну. Як приклад: навіть у своїх давніх, фольклорних формах ця функція забезпечувала спільне слухання, синхронний рух, колективне музичення, співтворчість усієї соціальної групи, що не знала пасивних спостерігачів. Таким чином, музика сприяла зміцненню спільноти, забезпечувала її суспільний розвиток, створюючи консолідуючий імпульс. Тобто музика може сприяти становленню суспільного ладу самим фактом належності до спільної творчості, до єдиної культурної спадщини.

У становленні професійної педагогічної позиції дослідники виділяють такі провідні фактори як рефлексію, професійну самооцінку, професійну самосвідомість. Ці якості формуються в процесі усвідомлення своїх ідей, переконань, свого розуміння проблем у сфері професійної діяльності у поєднанні з загальними соціальними і культурними цінностями.

Науковий термін – Я-концепція – це стійка система уявлення індивіда про себе, на базі якої він вибудовує свої прагнення у сфері професійної діяльності. Збагачення музично-педагогічного спілкування – це донесення необхідної на цьому навчальному етапі інформації, пізнання особистості іншої людини через спілкування з ним, встановлення творчої взаємодії в процесі комунікації [3]. Звертаємо увагу на важливість таких навчальних курсів як «Музична педагогіка і психологія», «Комунікативна культура музиканта».

Практичному ж освоєнню технологій педагогічного спілкування повинна сприяти педагогічна практика. Студент на практиці перевіряє результати роботи з вихованцями за такими типами взаємодії як репродуктивна, партнерство і співдружність. Виходячи з результатів, педагог-наставник

корегує свій тип комунікації і вибирає оптимальний для занять стиль спілкування.

Важливою є освіченість викладача в сучасних інформаційних технологіях, вміння використовувати інформаційно-комунікативні ресурси Інтернету в реалізації і збагаченні освітніх програм. Зараз є можливість значно розширити якісним музичним контентом перелік творів для ілюстрації історичного розвитку музичного мистецтва, для вивчення розмаїття стилів і жанрів; осучаснити початковий репертуар; поживити розвиток пізнавального інтересу учнів до музики і вивчення світового музичного мистецтва тощо. Знання сучасних музичних комп'ютерних програм є однією з важливих умов покращення творчої музичної діяльності і формує комунікативні зв'язки на основі спільних музичних інтересів.

Велике значення для розвитку морально-вольових якостей має музична виконавська діяльність. Виконання музики – складний, інтелектуально-емоційний процес, який виховує наполегливість, працьовитість, терпіння у подоланні труднощів, виконавської сміливості.

Одним з найважливіших факторів формування особистісних якостей як компоненту професійної компетентності фахівця є виховання соціальної активності. Суть соціальної активності фахівця полягає в усвідомленні свого місця і ролі в соціумі, надихає спрямовувати свою діяльність на удосконалення і розвиток як самої людини, так і соціального життя суспільства.

Підтверджуємо педагогічну концепцію про необхідність поєднання навчальних і виховних завдань в навчальному процесі ВНЗ.

Висновок.

1. Професійне навчання у ВНЗ повинно бути не вузькоспеціалізованим, направленим на здобуття певного обсягу знань, вмінь і навичок; воно повинно формувати особистість як носія професійної компетентності, як суб'єкта суспільних відносин.

2. Найважливішим завданням ВНЗ є формування професійної направленості майбутнього фахівця у комплексі зі становленням особистісних якостей носія культурно-мистецької спадщини.

3. Досягненню мети розвитку особистісних соціально-культурних якостей майбутнього музиканта-педагога повинно сприяти створення у навчальному закладі відповідних педагогічних умов; найважливішим питанням є усвідомлення даної проблеми викладачами і застосування різноманітних форм і методів роботи навчально-виховної роботи зі студентом.

Список використаних джерел:

1. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 кн.: Наук. Видання / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – 280с.

2. Ионин Л. Г. Социология культуры / Л.Г. Ионин. – М., 1996. – С. 3.
3. Майковская Л. С. Педагогическое общение на уроке музыки. Задачи, функции, современные установки, методы общения: Кн. Психология музыкальной деятельности: Теория и практика: Учебное пособие для студ. муз. фак. высш. учеб. заведений / Д. К. Кирнарская, Н. И. Киященко, К. В. Тарасова и др.; Под ред. Г. М. Цыпина. – М. : Изд. Центр «Академия», 2003. – 368 с. – С. 16-27.
4. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274с.
5. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. Посібник / О.Я. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011.- 640с.
6. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник / О.П.Рудницька. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360с.
7. Энциклопедия профессионального образования: В 3-х тт. / Под ред. С.Я. Батышева. – М. : АПО, 1998. – 568 с.

Іванова В.Л.,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музичного мистецтва
ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗИЧНО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Реформи, що сьогодні здійснюються в галузі освіти, спрямовані на удосконалення освітніх технологій, які не тільки формують загальні професійні знання і навички, але виховують новий рівень інтелекту, новий образ мислення, вчать студента адаптуватись до сучасних економічних, соціальних та інформаційних реалій. У всіх галузях культурологічної діяльності педагоги і науковці здійснюють пошук інноваційних технологій в організації освітнього і виховного процесу.

Проблема становлення соціокультурної і особистісної орієнтованої системи освіти, набуває характеру загальнонаціональної, оскільки висвітлює нові вимоги до фахівця як особистості, до його здатності прогнозувати подальший розвиток, «зазирати у майбутнє», стимулює активне дослідницьке ставлення до життя.

Музично-освітній розвиток студента здійснюється в різних формах – як в процесі навчальної аудиторної діяльності, так і в поза навчальний час у процесі просвітницької діяльності, а також додаткових репетицій, концертних виступів тощо.